

Inhoudsopgave

Woord vooraf	IX
-------------------------------	----

Tijd van oorlog in het strafrecht: een strijd om juridische definities 1

Marjolein van Diepen & Suzanna van Wier

1. Inleiding	1
2. Definitie ‘tijd van oorlog’ in artikel 87 lid 3 Sr	2
2.1 Geval van oorlog	2
2.2 Oorlogsdreiging	3
2.3 Dienstplicht	4
3. Interpretatie van ‘oorlog’ in het internationaal recht.	5
4. Interpretatie van ‘oorlog’ in rechtsvergelijkend perspectief	7
5. Analyse van de verschillende invullingen	9
5.1 Geneefse Conventies	9
5.2 Zweden	10
5.3 België	11
5.4 Italië	12
5.5 Is beperking gewenst?	13
6. Niet-gewelddadige conflicten	13
7. Conclusie.	14

Cybersabotage en internationaal recht: naar effectieve regulering van digitale conflicten 17

Marijn Zwierstra & Lynn Spekschoor

1. Inleiding	17
2. Wat moet verstaan worden onder ‘cybersabotage’?	18
3. Huidig internationaal kader	20
4. Is artikel 2 (4) VN-Handvest toepasbaar op cybersabotage?	22
5. Is er behoefte aan nieuwe wetgeving, los van artikel 2 (4) VN-Handvest, om deze cybersabotage effectief te reguleren?	25
6. Haalbaarheid en vorm nieuwe regels	27
7. Conclusie.	29

Quo vadis, Europese Unie? 33

Finette Gesink

1. Inleiding	33
2. Het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid	34

INHOUDSOPGAVE

2.1	Geschiedenis.	34
2.2	Een haperend systeem	35
2.3	Ontwikkelingsmogelijkheden in besluitvorming en rechtsmacht	37
3.	Het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid	40
3.1	Geschiedenis.	40
3.2	Het (dis)functioneren van het GVDB	41
3.2.1	Europese Vredesfaciliteit	42
3.2.2	PESCO	43
3.3	Naar een dynamische besluitvorming en uitvoering	44
4.	Samenwerking met de NAVO	45
4.1	Berlin Plus-akkoord	45
4.2	Verder dan Berlijn?	46
5.	Conclusie.	46

Het staatsnoodrecht in opperste staat van paraatheid? De toereikendheid van het staatsnoodrecht voortvloeiend uit artikel 103 Grondwet in het licht van oorlogsdreiging 53

Priscilla Kornips & Benthe van der Schouw

1.	Inleiding	53
2.	De reikwijdte van artikel 103 Grondwet.	54
2.1	Wat is een uitzonderingstoestand?.	54
2.2	Buitengewone omstandigheden	54
2.3	Coördinatiewet uitzonderingstoestanden	55
2.4	Separate toepassing van noodrecht	56
3.	Afwijking van de Grondwet in de algemene noodtoestand	57
3.1	Afwijking inzake provincies, gemeentes en andere openbare lichamen	58
3.2	Afwijking van grondrechten.	59
3.3	Afwijking omtrent de samenstelling en bevoegdheden van de rechterlijke macht	60
4.	Bijzondere bevoegdheden in het geval van oorlogsdreiging	61
4.1	Bevoegdheden uit een aantal bijzondere wetten	61
4.2	Bevoegdheden uit de Oorlogswet en de Wet bbbg	62
5.	Herzieningsmogelijkheden.	63
5.1	Geringe toepassing van het staatsnoodrecht.	64
5.2	Rol van het parlement	65
5.3	Afschaffen beperkte noodtoestand en samenvoegen koninklijke besluiten	65
5.4	Mogelijkheid tot rechterlijke toetsing	66
6.	Conclusie.	67

Russische tegoeden 73

Diederick Boot & Sieb de Vrught

1. Inleiding	73
2. Certificering van aandelen	74
3. Bevriezing van tegoeden	76
4. Begrenzing	79
5. Conclusie.	86

Investeringsarbitrage in tijden van oorlog: kansen en uitdagingen voor Oekraïense investeerders. 91

Femke van der Sterre & Romee Rupert

Inleiding	91
1. Wat zijn investeringsverdragen en wat is investeringsarbitrage?	92
1.1 Investeringsverdragen	92
1.2 Investeringsarbitrage	93
1.3 BIT gesloten tussen Oekraïne en Rusland.	95
2. Wat zijn de voordelen van investeringsarbitrage in oorlogssituaties voor investeerders?	96
2.1 Neutraliteit.	96
2.2 Expertise.	96
2.3 Transparantie	97
2.4 Erkenning & tenuitvoerlegging	97
3. Welke problemen doen zich voor bij investeringsarbitrage in oorlogssituaties?	98
3.1 Situaties in Rusland en Oekraïne nu.	98
3.2 Probleem bij de BIT 1998	99
3.2.1 Soevereiniteitsstatus van de Krim.	100
3.2.2 ‘Territory’ in de zin van artikel 1 lid 4 BIT 1998	101
3.2.3 ‘Investments’ in de zin van artikel 1 BIT 1998	102
3.2.4 ‘Investors’ in de zin van artikel 1 lid 2 BIT 1998.	103
3.3 Bescherming van Oekraïense investeerders in huidige conflictgebieden	104
4. Conclusie.	106